

Nr 524

Av herr **Franzén** och herr **Johansson, Theodor**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m.*

Upptagandet av förmalningsavgift vid den s. k. löneförmalningen medför betydande svårigheter av psykologisk och praktisk art. Det stora flertalet småbrukare, som låter förmala brödsäd mot lön, producerar som regel denna vara endast för husbehov. Det kan då synas omotiverat att upptaga förmalningsavgift vid sådan förmalning. Den gottgörelse med 50 öre per deciton brödsäd, som numera utgår för besväret med uppbörden av förmalningsavgifter vid s. k. löneförmalning, utgör givetvis en avsevärd förbättring. Fortfarande måste man dock konstatera, att skyldigheten att upptaga förmalningsavgift även vid löneförmalning skapar irritation såväl hos kvarnägare, som uteslutande sysselsätter sig med sådan förmalning, som hos småbrukare, som odlar brödsäd endast till husbehov. Det synes oss därför önskvärt, att förmalningsavgiften icke upptages vid löneförmalning för odlares och i odlares tjänst anställda personers husbehov.

Denna fråga har vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens behandling. Riksdagen har härvid intagit en välvillig hållning till önskemålet om ett slopande av förmalningsavgiften vid s. k. löneförmalning. Senast vid fjolårets riksdag underströk jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 32 vikten av att man söker tillvarataga de möjligheter, som kan uppkomma, att mildra verkningarna för bygdekvarnarna av systemet med förmalningsavgifter.

De förmalningsavgifter, som upptages vid den s. k. löneförmalningen, kan knappast tillmätas någon större betydelse för det syfte, för vilket de avsetts. Den särskilda regleringskassan för brödsäd kan genom förmalningsavgifterna i detta led beräknas tillföras cirka 2,5 miljoner kronor. Härav åtgår cirka 250 000 kronor till gottgörelse åt bygdekvarnarna. Då därtill kommer, att den nödvändiga kontrollen m. m. drager betydande kostnader, kan enligt vår uppfattning upptagandet av förmalningsavgifter vid löneförmalningen icke inbringa så stort belopp, att det kan anses motiverat att bibehålla ett sådant system. Enligt vad som redovisas i propositionen nr 180 kan förmalningsavgifterna under regleringsåret 1955/56 beräknas uppgå till ett belopp av 35 miljoner kronor. Därutöver finns 3 miljoner kronor av förmalningsavgiftsmedel disponibla från åren 1953/54

och 1954/55. De kostnader för avsättningen av brödsädsöverskott, som skall täckas under regleringsåret 1955/56, kan enligt propositionen uppskattas till mellan 16 och 34 miljoner kronor. Ett slopande av förmalningsavgifterna vid löneförmalningen synes då icke kunna hindra det syfte, för vilka avgifterna avsetts.

Den invändningen har gjorts, att tekniska svårigheter vid gränsdragningen mot handelsförmalningen skulle utgöra ett oöverstigit hinder för slopande av förmalningsavgifterna vid löneförmalning. Dessa konsekvenser bör enligt vår mening inte överdrivas. Det extra kontrollarbete, som kan följa vid slopande av förmalningsavgifterna vid löneförmalningen, synes mer än väl kunna uppvägas av att det stora antalet bygdekvarnar skulle slippa ifrån det besvär och extra arbete, som upptagandet av förmalningsavgifterna förorsakar dem. Enligt nuvarande bestämmelser erhåller kvarnarna gottgörelse med 50 öre per deciton brödsäd för besväret med uppbörden av avgifter vid löneförmalningen. Det bör då också vara tekniskt möjligt att undantaga löneförmalningen från skyldighet till förmalningsavgift. Det finns enligt vår uppfattning icke heller skäl att antaga, att ett slopande av förmalningsavgifterna vid löneförmalning för odlares och i odlares tjänst anställda personers husbehov skulle kunna påverka fördelningen av förmalningen mellan handelskvarnar och bygdekvarnar.

Det bör enligt vår mening vara möjligt att från sådan skyldighet till förmalningsavgift undantaga förmalning av brödsäd, som verkställs för tillgodoseende av odlarens och i hans tjänst anställda personers husbehov, förslagsvis till en kvantitet av 200 kilogram per hushållsmedlem. Denna fråga bör göras till föremål för prövning. En sådan utredning synes lämpligen kunna verkställas av statens jordbruksnämnd.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 180 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att frågan om undantagande av den s. k. löneförmalningen från skyldighet till förmalningsavgift må prövas i enlighet med vad som ovan anförts samt att ifrågavarande förmalning, därest genom utredning så befinnes möjligt, undantages från avgiftsskyldighet.

Stockholm den 26 april 1955

Nils Franzén

Theodor Johansson
